

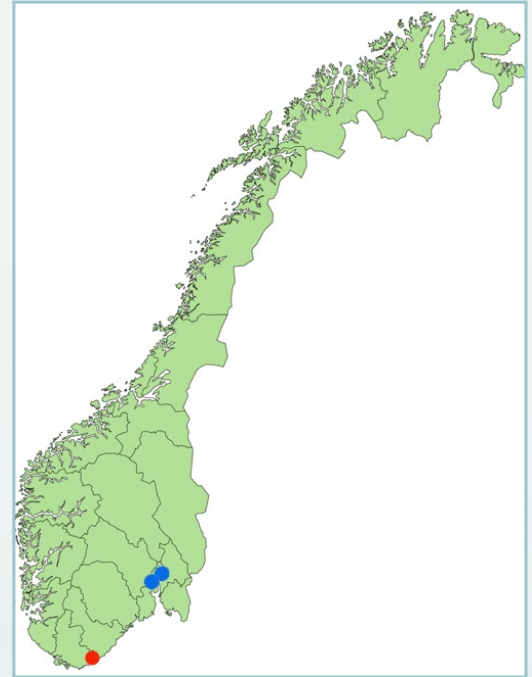
Gaupe-edderkopp *Oxyopes ramosus*

Rødlistet art

Dette er en sjelden edderkopp man lenge trodde var utdødd i Norge inntil den ble gjenopptaget sommeren 2006 i nærheten av Kristiansand. *Oxyopes ramosus* lever i lyngheier og enger rundt Oslofjordsområdet og Sørlandskysten.

Status

Kategori sårbar (VU) på Norsk rødliste for arter 2010.

Kjent forekomst av gaupe-edderkopp i Norge. Blå sirkler refererer til eldre funn (fra 1877).

Kjennetegn

Oxyopes ramosus er eneste representant for familien Oxyopidae i Norge og kan knapt forveksles med noen annen edderkoppart i vårt land. Karakteristisk for denne familien er det heksagonale øyearrangementet og de meget kraftige og iøynefallende piggene på alle beina. Slekten *Oxyopes* ligner ved første øyekast på ulvededderkopper i og med at størrelsen (6-10 mm) og generell kroppsform er mye den samme, men de nevnte karakterer kombinert med det karakteristiske epigynet og palpeorganet skiller den klart fra disse. Gaupe-edderkoppen er brunlig av farge med svarte tegninger på forkroppen og bakkroppen flankert av lysere markeringer. Hvite små hår bidrar til dette mønsteret.

Utbredelse

Arten var tidligere kun kjent fra noen 130 år gamle funn fra Oslo-området og Drammen, men ble gjenfunnet i nærheten av Kristiansand sommeren 2006. Den er ellers funnet flere steder i Sverige og Finland, samt noen få steder i Danmark, men er generelt sjelden og svært lokal. Gaupe-edderkoppen er ellers vidt utbredt over det meste av kontinental-Europa øst til det sydlige Sibir. Den er ikke observert i Storbritannia.

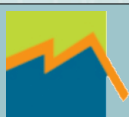
Biologi

Arten holder til blant annet i enger med relativt høyt gress, samt steder med busk og krattvegetasjon. Lyngheier ser imidlertid ut til å være den viktigste biotopen for arten i Norge, spesielt i tilknytning til myrer og våtmarker. Voksne individer finnes gjennom sommersesongen.

O. ramosus fortjener sitt norske navn gaupe-edderkopp. Den jakter mye på samme måte som gaupa, nemlig ved snikjakt og raske og brå angrep på byttet, gjerne ved å hoppe på det. Gaupe-edderkoppen bruker ikke silke til å jakte med, i likhet med ulve-edderkoppene.

Bestandsstatus

Gaupe-edderkoppen ser ut til å ha hatt en generell nedgang over store deler av Europa og regnes som sjelden og truet flere steder, bl.a. i Danmark og Tyskland. Nøyaktig hva denne nedgangen skyldes er ikke helt lett å si, sannsynligvis har det sammenheng med at habitatet, og da særlig myrer og våtmarker, dreneres og dyrkes opp. For Norges del vil også gjengroing av lyngheier kunne ha en negativ effekt for denne arten.

Referanser

Aakra, K. & Hauge, E. 2000. Provisional list of rare and potentially threatened spiders (Arachnida: Araneae) in Norway including their proposed Red List status. NINA Fagrappport. 42: 1-38.

Almquist, S. 2005. Swedish Araneae, part 1 - families Atypidae to Hahniidae (Linyphiidae excluded). Insect systematics & Evolution, Suppl. No. 62: 1-284.

Holm. Å 1947. Svensk spindelfauna. 3. Egentliga spindlar. Araneae. Fam. 8 – 10. Oxyopidae, Lycosidae och Pisauridae. Entomologiska Föreningen i Stockholm.

Thaler, K. 1991. Beiträge zur Spinnenfauna von Nordtirol – 1. Revidierende Diskussion der "Arachniden Tirols" (Anton Ausserer 1867) und Schrifttum. Veröff. Mus. Ferdinandeum (Innsbruck) 71: 155-189.